

Uchwały.....	2
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia.....	7
Rozbieżności w orzecznictwie	29
Orzeczenia nie publikowane.....	31
OSNC 2004, nr 11	46
Informacje	52
Statystyka	53

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 25 maja 2004 r., II Cz 105/04, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku złożenia wniosku o wydanie kserokopii protokołu rozprawy należy, na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 15 listopada 1996 r. w sprawie opłat kancelaryjnych w sprawach cywilnych (Dz.U.Nr 139, poz. 650 z roku 1996 ze zm.) pobrać opłatę kancelaryjną w wysokości 6 zł za każdą stronicę wydanego dokumentu, czy też - na podstawie § 1 ust. 1a wymienionego rozporządzenia - w wysokości 1 zł?”
podjął uchwałę:

Za wydaną kserokopię protokołu z akt sprawy pobiera się opłatę kancelaryjną w kwocie po 1 zł za każdą stronicę.

(uchwała z dnia 15 września 2004 r., III CZP 43/04, T. Domińczyk, I. Koper, T. Żyżnowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze postanowieniem z dnia 3 czerwca 2004 r., II Cz 293/04, zagadnienia prawnego:

„Czy za klauzulę wykonalności zamieszczoną na bankowym tytule egzekucyjnym, któremu wcześniej Sąd postanowieniem nadał klauzulę wykonalności, pobiera się opłatę kancelaryjną, zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy z 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn.tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 z późn. zm.) i § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 15 listopada 1996 r. w sprawie wysokości opłat kancelaryjnych...(Dz.U. Nr 139, poz. 650 z późn. zm.) niezależnie od uprzedniego pobrania od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności opłaty wpisu stosunkowego, o której mowa w § 54 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 154, poz. 753 z późn. zm.)?”

podjął uchwałę:

Opłatę kancelaryjną za klauzulę wykonalności pobiera się także, gdy została ona umieszczona na bankowym tytule egzekucyjnym.

(uchwała z dnia 15 września 2004 r., III CZP 44/04, T. Domińczyk, I. Koper, T. Żyznowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Płocku postanowienie z dnia 8 lipca 2004 r., IV Ca 156/04, zagadnienia prawnego:

„1. Czy wierzytelność z tytułu wkładu pieniężnego wniesionego do spółki cywilnej przez jednego z małżonków ze środków należących do majątku wspólnego obojga, podlega podziałowi w postępowaniu sądowym o podział majątku dorobkowego;

2. a w razie odpowiedzi twierdzącej: co w dacie ustania wspólności stanowi majątek podlegający podziałowi?”

podjął uchwałę:

Wierzytelność z tytułu pokrycia wkładu jednego z małżonków w spółce cywilnej ze środków należących do majątku wspólnego podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 k.r.o. stosowanego w drodze analogii.

(uchwała z dnia 15 września 2004 r., III CZP 46/04, T. Domińczyk, I. Koper, T. Żyznowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 16 czerwca 2004 r., I ACa 329/04, zagadnienia prawnego:

„1. Czy wspólnota mieszkaniowa, utworzona na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tekst jedn. Dz.U. Nr 80 z 2000 r., poz. 903 ze zm.), posiada na podstawie art. 6 tej ustawy legitymację czynną do dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne, odnoszące się do nieruchomości wspólnej, oraz roszczeń odszkodowawczych, związanych z tymi wadami, w stosunku do podmiotu, który sprzedał odrębne lokale mieszkalne jej członkom w nowo wybudowanym budynku, a w przypadku pozytywnej odpowiedzi na to pytanie,

2. w jaki sposób należy w takim wypadku ustalać początek biegu terminu zawitego, wynikającego z art. 568 § 1 k.c., do dochodzenia przez wspólnotę mieszkaniową roszczeń z tytułu rękojmi za wady fizyczne nieruchomości wspólnej, a zwłaszcza czy określa go data sprzedaży (ściślej: wydania) pierwszego czy ostatniego lokalu mieszkalnego?”

podjął uchwałę:

Wspólnota mieszkaniowa nie posiada legitymacji czynnej do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych, związanych z wadami fizycznymi nieruchomości wspólnej, w stosunku do sprzedawcy odrębnej własności lokalu mieszkalnego, chyba że właściciel lokalu przełał na nią te roszczenia.

(uchwała z dnia 23 września 2004 r., III CZP 48/04, H. Pietrkowski, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 14 czerwca 2004 r., III Ca 1161/03, zagadnienia prawnego:

„Czy przez »lokatora« w rozumieniu przepisu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733 z późn. zm.) należy rozumieć także współmałżonka, któremu w postępowaniu o podział majątku wspólnego Sąd nakazał wydanie mieszkalnego lokalu spółdzielczego typu własnościowego, do którego prawo wchodziło w skład majątku wspólnego byłych małżonków?”

podjął uchwałę:

Były małżonek, któremu w wyniku podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności ustawowej sąd nakazał wydanie spółdzielczego własnościowego lokalu mieszkalnego, do którego prawo wchodziło w skład majątku wspólnego, jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71, poz. 733 ze zm.).

(uchwała z dnia 23 września 2004 r., III CZP 50/04, H. Pietrzkowski, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 2 czerwca 2004 r., V Ca 110/04, zagadnienia prawnego:

„Czy pomimo sformułowania w art. 92 d ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (Dz.U.tj.: z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.) wśród wymogów formalnych skargi, iż powinna ona zawierać wniosek o zmianę wyroku w całości lub w części należy stosować, poprzez art. 92 c tej ustawy, odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego o apelacji, w tym wypadku - art. 368 pkt 5, który nakłada na skarżącego obowiązek zaznaczenia zakresu żądanej zmiany?”
podjął uchwałę:

Skarga przewidziana w art. 92 d ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.) powinna spełniać wymagania określone w tym przepisie.

(uchwała z dnia 23 września 2004 r., III CZP 51/04, H. Pietrzkowski, I. Gromska-Szuster, H. Wrzeszcz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Ubezpieczonych we wniosku z dnia 16 kwietnia 2004 r., RU 178/04, zagadnienia prawnego:

„Wniosek o rozstrzygnięcie wątpliwości w zakresie wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkody wyrządzone w pojeździe przez jednego kredytobiorcę (posiadacza pojazdu) innemu uczestnikowi ruchu (posiadaczowi pojazdu), w sytuacji w której właścicielem obu pojazdów w wyniku przewłaszczenia (będącego formą zabezpieczenia kredytu lub leasingu) jest ten sam bank lub leasingodawca?”
postanowił:

odmówić podjęcia uchwały.

(postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2004 r., III CZP 25/04, T. Ereciński, F. Barczewska, I. Gromska-Szuster, H. Pietrzkowski, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, T. Żyznowski)

ZAGADNIENIA PRAWNE

PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZIP 64/04

Czy wyłączenie sukcesji z art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.) zawarte w art. 36 ust. 3 pkt 3 tej ustawy obejmuje zobowiązania z tytułu odpowiedzialności odszkodowawczej przewidzianej w art. 160 k.p.a. związane z decyzjami administracyjnymi wydanymi przed 27 maja 1990 r. jeżeli do stwierdzenia nieważności decyzji lub stwierdzenia ich wydania z naruszeniem prawa doszło po tej dacie?

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 maja 2004 r., I ACa 1453/03, K. Strzelczyk, L. Sularzycka, I. Janson)

Sąd Apelacyjny wskazał, że w judykaturze Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, iż sukcesją przewidzianą w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. objęte są także zobowiązania z tytułu odpowiedzialności odszkodowawczej, o których mowa w art. 160 k.p.a., co do których przed dniem 27 maja 1990 r. nie zapadły prawomocne decyzje administracyjne. Wynika z tego, że warunkiem zastosowania wyłączenia przewidzianego w art. 36 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. jest wydanie przed dniem 27 maja 1990 r. decyzji stwierdzającej nieważność decyzji administracyjnej lub wydanie jej z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. Pogląd ten można rozciągnąć na sukcesję przewidzianą w art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 10 maja 1990 r.

Stanowisko Sądu Najwyższego spotkało się z krytyką w literaturze, podnosi się bowiem, że przepis art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. wskazuje nie tylko na zobowiązania i wierzytelności wynikające z prawomocnych decyzji administracyjnych, ale także na zobowiązania i wierzytelności powstałe w związku z wykonaniem tych decyzji. Poza tym przez wykonanie decyzji należy jednocześnie rozumieć wszelkie konsekwencje związane z realizacją prawomocnej decyzji administracyjnej. Wniosek ten oparto również na założeniu, że ostateczna decyzja wydana przed dniem 27 maja 1990 r. oraz decyzja stwierdzająca jej nieważność lub

stwierdzająca jej wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 k.p.a. są ze sobą w bezpośredni sposób związane.

Mając to na względzie Sąd Apelacyjny zauważył, że stwierdzenie w postępowaniu administracyjnym niezgodności z prawem wydanej wcześniej decyzji stanowi przesłankę roszczenia odszkodowawczego, ale szkoda jest zawsze konsekwencją decyzji niezgodnej z prawem. Według art. 160 § 1 k.p.a., źródłem szkody jest decyzja nieważna lub decyzja wydana z naruszeniem art. 156 k.p.a. W tym przypadku decyzja dotknięta wadą nieważności pozostaje w obrocie prawnym. W ocenie Sądu Apelacyjnego, przy takim ujęciu źródła zobowiązania odszkodowawczego możliwe jest do obrony stanowisko, że wyłączenie sukcesji gmin przewidziane w art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. odnosi się do zobowiązań odszkodowawczych wynikających z prawomocnych decyzji administracyjnych wydanych przed dniem 27 maja 1990 r. bez względu na to, kiedy doszło do stwierdzenia nieważności decyzji lub stwierdzenia jej wydania z naruszeniem prawa.

M.D.

*

III CZP 65/04

Czy w ramach postępowania upadłościowego, wszczętego pod rządami rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. - prawo upadłościowe (tekst jednolity: Dz.U. Nr 118 z 1991 r. z późniejszymi zmianami), a nie ukończonego do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60 poz. 535), podstawą wynagrodzenia syndyka pozostają postanowienia zawarte w treści ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz.U. Nr 26 poz. 306), czy też podstawę tę winny stanowić ogólne zasady wynikające z treści Rozporządzenia Prezydenta z 1934 r.?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 sierpnia 2004 r., IX 1 Gz 447/04, A. Pakosiewicz, A. Ganiewski, M. Szmudzińska)

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 533 Prawa upadłościowego i naprawczego ustawodawca wprowadził zmiany w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, wykreślając punkt 6 w art. 2. Skreślona norma stwierdzała, że ustawa o wynagrodzeniu ww. osób – zwana popularnie ustawą „kominową” – ma zastosowanie do syndyków i zarządców masy upadłości m.in. przedsiębiorstw państwowych. Ustawodawca nie wykreślił jednak innych przepisów ustawy, które odnoszą się do wynagrodzeń syndyka. I tak, pozostał przepis art. 8 pkt 7 oraz – co najistotniejsze – art. 16, wprowadzający w Prawie upadłościowym z 1934 r. przepis art. 123 § 5¹, z którego wynika, że do wynagrodzeń syndyków i zarządców masy upadłości podmiotów wymienionych w ustawie „kominowej” stosuje się przepisy tej ustawy. Tak dokonane zmiany, w związku z treścią nowego Prawa upadłościowego i naprawczego, jednoznacznie wskazują, że ustawa „kominowa” nie ma zastosowania do postępowań upadłościowych prowadzonych od dnia 1 października 2003 r., tj. według nowych reguł.

W ocenie Sądu Okręgowego, powstaje pytanie, jakie przepisy należy stosować do postępowań wszczętych wcześniej, a zatem, czy biorąc pod uwagę treść art. 536 Prawa upadłościowego i naprawczego do tego postępowania mają zastosowanie przepisy ustawy „kominowej”, za czym mogłoby przemawiać pozostawienie w treści prawa upadłościowego art. 123 § 5¹, czy też dopuszczalna jest w toku postępowania upadłościowego zmiana reżimu rządzącego wynagrodzeniem syndyka i odwołanie się w tym względzie do zasad ogólnych, wynikających z treści prawa upadłościowego z 1934 r.

M.D.

*

III CZP 66/04

Czy osoby wymienione w art. 40a ust. 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679 z późn. zm.) są osobami uprawnionymi w myśl art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa (Dz.U. 2001 r.

Nr 4, poz. 24 z późn.zm.) do nabycia mieszkania stanowiącego własność Skarbu Państwa po cenie pomniejszonej stosownie do art. 6 tej ustawy, a to w związku z odesłaniem do jego treści w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r.?

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 czerwca 2004 r., I ACa 270/04, E. Staniszevska, J. Nowicki, M. Głowacka)

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego powstały w związku z lakonicznym brzmieniem art. 10 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa, przy jednoczesnym braku odniesienia się w ustawie do przepisów normujących zasady sprzedaży lokali Skarbu Państwa będących w zarządzie Lasów Państwowych zawartych w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach.

Literalna wykładnia przepisów obu ustaw przemawiałaby, zdaniem Sądu Apelacyjnego, za stanowiskiem, że wobec odesłania w art. 10 ust. 3 w związku z ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. do art. 6 tejże ustawy, regulującego jedynie sposób ustalania ceny sprzedaży mieszkania, w art. 40a ust. 4 czy ust. 7 ustawy z dnia 28 września 1991 r. uchyleniu uległy wyłącznie wskazane w nich zasady ustalania ceny sprzedaży lokali, ale nie w sposób szczególny w nich określone kryteria, których spełnienie jest konieczne dla powstania danego rodzaju uprawnienia do nabycia mieszkania po cenie pomniejszonej.

Jednak, jak podkreślił Sąd Apelacyjny, użyte w akcie prawnym pojęcia podlegają jednolitej wykładni, szczególnie, gdy akt ten zawiera określenia ich znaczenia bez zastrzeżenia możliwości odmiennego ich rozumienia. Takiego zastrzeżenia nie zawierają artykuły 2 pkt 2, 4 ust. 2 czy 10 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. Powyższe wskazywałoby, że osobą uprawnioną, o której mowa w art. 10 ust. 1, jest osoba w rozumieniu wyłącznie art. 2 pkt 2 czy art. 4 ust. 2 tejże ustawy. Niewątpliwie jest przy tym, że intencją ustawodawcy było generalne uregulowanie w ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. sprawy sprzedaży tychże mieszkań byłym czy obecnym pracownikom, stale zamieszkałym z pracownikiem lub byłym pracownikiem w chwili jego śmierci, osobom bliskim oraz najemcom mieszkań.

Sąd Apelacyjny stwierdził ponadto, że w ustawie przyjęto jednolite kryteria uprawnień do nabycia mieszkania bez względu na to, czy wymagany stosunek prawny łączy lub łączył osobę fizyczną z przedsiębiorstwem państwowym, spółką handlową z udziałem Skarbu Państwa, państwową osobę prawną czy Skarbem Państwa. W związku z tym trudno dopatrzeć się racji prawnych, które przemawiałyby za uznaniem, iż intencją ustawodawcy wyrażającą się w braku wyraźnego uchylenia przepisów z art. 40c ust. 4, 5, 6, 7, 9 ustawy z dnia 28 września 1991 r. było pozostawienie szczególnych wymogów przy sprzedaży mieszkań stanowiących własność Skarbu Państwa, a znajdujących się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

M.D.

*

III CZP 67/04

1) Czy istnienie prawomocnego, choć nie wykonanego wyroku nakazującego osobie zajmującej lokal bez tytułu prawnego opróżnienie go, wyklucza jej wstąpienie w stosunek najmu tego lokalu z mocy prawa na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71 z 2001 r., poz. 733 ze zm.);

2) w razie negatywnej odpowiedzi na pierwsze pytanie, czy właściciel lokalu mógł skutecznie bronić się przeciwko wstąpieniu z mocy prawa w stosunek najmu osoby zajmującej ten lokal w dniu wejścia w życie ustawy, wnosząc w terminie przewidzianym w art. 30 ust. 1 ustawy powództwo o ustalenie nie istnienia stosunku najmu, dysponując prawomocnym wyrokiem nakazującym tej osobie opróżnienie lokalu, lecz wydanym w stanie prawnym obowiązującym przed wejściem w życie ustawy?

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 1 września 2004 r., II Ca 425/04, D. Soroko-Gudz, B. Mentel-Sznajderska, E. Sobolewska-Hajbert)

Jak zauważył Sąd Okręgowy, dla odpowiedzi na przedstawione pytanie konieczne jest rozstrzygnięcie, czy w zmienionym stanie prawnym po dniu wejścia w

życie ustawy o ochronie praw lokatorów osoba, przeciwko której zapadł jeszcze nie wykonany wyrok nakazujący jej opróżnienie lokalu, wstępuje w stosunek najmu z mocy prawa na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy. W razie zaś odpowiedzi twierdzącej, czy właściciel lokalu może skutecznie bronić się przeciwko wstąpieniu tej osoby w stosunek najmu poprzez wniesienie w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o ochronie praw lokatorów powództwa o ustalenie, że stosunek najmu pomiędzy stronami nie istnieje, a ponadto, czy powództwo takie jest dopuszczalne, pomimo że właściciel lokalu dysponuje prawomocnym wyrokiem nakazującym jego opróżnienie.

Sąd Okręgowy powziął wątpliwość co do tożsamości wyroku eksmisyjnego oraz ustalającego stosunek najmu, wskazując, że w sprawie zakończonej wyrokiem eksmisyjnym podstawą żądania opróżnienia lokalu było ustalenie, iż pomiędzy stronami nie istnieje stosunek najmu, a dodatkowo tylko nieuiszczanie przez powódkę opłat za lokal zajmowany bez tytułu prawnego. Prowadziłoby to do wniosku, że wyrok nakazujący powódce opróżnienie lokalu ma powagę rzeczy osądzonej co do tego, że nie jest ona jego najemcą.

M.D.

*

III CZP 68/04

Czy zobowiązanie spółdzielni mieszkaniowej, wynikające z umowy o budowę lokalu zawartej w celu ustanowienia na rzecz członka spółdzielni własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, którego termin realizacji zgodnie z umową stron przypadał pomiędzy 24 kwietnia 2001 r. a 15 stycznia 2003 r., z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 4, poz. 27 ze zm.), jako niemożliwe do wykonania wskutek okoliczności, za które żadna ze stron odpowiedzialności nie ponosi – wygasło, czy też nastąpiło jego przekształcenie w zobowiązanie do ustanowienia na rzecz członka spółdzielni odrębnej własności lokalu, którego koszt budowy pokryty został w całości poprzez wniesienie wkładu budowlanego, oraz czy w takiej sytuacji roszczenie nabyte trwa mimo wejścia w życie przepisów art. 17¹ i nast. ustawy o spółdzielniach

mieszkaniowych wprowadzonych ustawą z dnia 19 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 240, poz. 2058) przywracających możliwość ustanowienia własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego?

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 lipca 2004 r., VI ACa 86/04, R. Owczarek-Jędrasik, M. Manowska, M. Dudziuk)

W obszernym uzasadnieniu Sąd Apelacyjny omówił zmiany stanu prawnego w zakresie przedstawionego pytania i wskazał, że budzi wątpliwości okoliczność, czy brak jakichkolwiek regulacji w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych co do uprawnień członków spółdzielni, wynikających z zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych umów o budowę lokali, których celem było ustanowienie na rzecz członka spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego i prawa do miejsca postojowego, i nie zrealizowanych przed dniem 24 kwietnia 2001 r., skutkowało wygaśnięciem zobowiązania spółdzielni ze względu na następczą i nie zawinioną przez strony niemożliwość świadczenia (art. 495 k.c.), czy też zobowiązania spółdzielni wynikające z tych umów przekształciły się w zobowiązania do ustanowienia na rzecz członków spółdzielni odrębnych własności lokali mieszkalnych. I tym samym, czy w tym drugim wypadku, wynikające z umowy zawartej przez strony niniejszego procesu w dniu 20 kwietnia 2000r. roszczenie o ustanowienie własnościowego spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego przekształciło się z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o spółdzielniach mieszkaniowych w roszczenie o ustanowienie odrębnej własności lokalu, zwane w ustawie „ekspektatywą odrębnej własności lokalu”.

Sąd Apelacyjny wskazał, że można w tej mierze przyjąć, iż z chwilą wejścia w życie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, tj. z dniem 24 kwietnia 2001 r. zobowiązanie spółdzielni do przydzielenia lokalu na zasadach spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego jako niemożliwe do spełnienia wygasło, natomiast powódka mogła wystąpić o zwrot uiszczonych na rzecz spółdzielni kwot tytułem wkładu budowlanego na podstawie przepisów o świadczeniach nienależnych. Taka koncepcja stoi jednak w sprzeczności z konstytucyjną zasadą ochrony praw nabytych, bowiem fakt, że do dnia wejścia w życie art. 37 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych powódka była podmiotem roszczenia o przydział

przedmiotowego lokalu na zasadach spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nie budzi wątpliwości. Z drugiej strony teza o przekształceniu zobowiązania spółdzielni mieszkaniowej do przydzielenia członkowi spółdzielni lokalu na zasadach spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w zobowiązanie do ustanowienia na rzecz członka odrębnej własności lokalu stanowi ingerencję w swobodę szeroko rozumianej działalności spółdzielni.

Próba rozwiązania była ustawa z dnia 19 grudnia 2002r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw. Uchyliła ona art. 37 u.s.m., ponownie umożliwiając spółdzielniom ustanawianie spółdzielczych własnościowych praw do lokali mieszkalnych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, gdyby w związku z tym przyjąć, że zobowiązanie spółdzielni do ustanowienia na rzecz powódki spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu wynikające z umowy z dnia 20 kwietnia 2000r. wygasło bądź że z chwilą wejścia w życie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, tj. w dniu 24 kwietnia 2001 r., stała się ona członkiem spółdzielni „ubiegającym się” o ustanowienie odrębnej własności lokalu powstaje pytanie o powrotne wyposażenie powódki w uprawnienie do żądania zawarcia z nią umowy o ustanowienie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

Z kolei w razie uznania, że z chwilą wejścia w życie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych zobowiązanie spółdzielni uległo przekształceniu w zobowiązanie ustanowienia na rzecz członka spółdzielni odrębnej własności lokalu mieszkalnego, powstaje wątpliwość, jaki skutek dla skuteczności i możliwości realizacji nabytych przez członka spółdzielni roszczeń, ma okoliczność, iż wykonanie pierwotnie zawartej umowy z dniem 15 stycznia 2003 stało się możliwe.

M.D.

*

III CZP 69/04

1. Czy i jaki środek odwoławczy przysługuje na postanowienie sądu rodzinnego, wydane po prawomocnym zakończeniu postępowania opiekuńczo-wychowawczego postanowieniem o zastosowaniu środka wychowawczego (art. 46 u.p.n.), orzekające przepadek rzeczy;

2. czy dopuszczalne jest orzekanie w stosunku do nieletniego przepadku rzeczy po prawomocnym zakończeniu postępowania opiekuńczo-wychowawczego postanowieniem o zastosowaniu środków wychowawczych?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 sierpnia 2004 r., V Cz 282/04, D. Soroka, D. Ryszał, J. Sójka-Kardas)

Rozważając kwestię dopuszczalności i charakteru środka odwoławczego przysługującego od zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy zauważył, że dwoistość procedury stosowanej w sprawach nieletnich w zestawieniu z charakterem tych spraw stwarza trudności w zakresie prawidłowego postępowania. Z mocy art. 20 u.p.n. w sprawach nieletnich stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania cywilnego – trybu nieprocesowego, w zakresie zaś zbierania, utrwalania i przeprowadzania dowodów przez Policję, powoływania i działania obrońcy oraz w postępowaniu poprawczym – przepisy kodeksu postępowania karnego, ze zmianami przewidzianymi w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich. Wątpliwości Sądu Okręgowego co do dopuszczalności apelacji budzi fakt, że materia orzekania o przepadku rzeczy poza zakresem stosowania wobec nieletnich środka wychowawczego nie jest odrębnie uregulowana w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich (ani w zakresie dopuszczalności wydania postanowienia uzupełniającego w zakresie przepadku ani w zakresie dopuszczalności zażalenia na takie postanowienie), a przepadek rzeczy był w tej sprawie rozstrzygany zaskarżonym postanowieniem już po prawomocnym zakończeniu postępowania opiekuńczo-wychowawczego, w którym zastosowano wobec nieletniego środek wychowawczy w postaci upomnienia (nie nastąpiło to zatem w postępowaniu poprawczym, a kwestia przepadku nie należy do zakresu czynności postępowania opiekuńczo-wychowawczego).

Sąd Okręgowy wskazał jednak, że w zaskarżonym postanowieniu Sąd pierwszej instancji zastosował w istocie wobec nieletniego środek wychowawczy w postaci przepadku rzeczy, choć równocześnie orzekał o dowodzie rzeczowym, a zatem zaskarżone postanowienie merytorycznie orzeka co do istoty sprawy i winna przysługiwać od niego apelacja. Ponadto prawo własności chroni Konstytucja; przepadek może być orzeczony tylko w przypadku wskazanym ustawą. W kontekście

wartości chronionej prawem podstawowym nie sposób dopuścić, aby orzeczenie o przepadku nie podlegało zaskarżeniu.

Odnosząc się do drugiego zagadnienia, Sąd Okręgowy wyraził pogląd, że po zakończeniu postępowania opiekuńczo-wychowawczego postanowieniem o zastosowaniu środków wychowawczych, przy braku podstaw do wdrożenia postępowania o zmianę środka wychowawczego w trybie art. 79 u.p.n., niedopuszczalne jest orzekanie środka wychowawczego w postaci przepadku rzeczy. Względy celowościowe przemawiają jednak za poszukiwaniem rozwiązania umożliwiającego sądowi rodzinnemu orzeczenie o przepadku, np. rzeczy uzyskanych w związku z popełnieniem przestępstwa, których posiadanie jest zakazane przez prawo lub w stosunku do których ustawa nakazuje obligatoryjny ich przepadek w sytuacji, w której w orzeczeniu kończącym postępowanie o zastosowaniu środków wychowawczych sąd o przepadku nie orzekł. Regulacja zawarta w art. 420 § 1 k.p.k. umożliwia zadośćuczynienie temu celowi.

M.D.

*

III CZP 70/04

Czy dopuszczalne jest orzekanie o przepadku rzeczy służących do popełnienia czynu karalnego w stosunku do nieletniego, co do którego postępowania o czyn karalny nie wszczęto, wobec niecelowości orzekania środka wychowawczego (art. 21 § 2 u.p.n.)?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 sierpnia 2004 r., V Cz 302/04, D. Soroka, D. Ryszał, J. Sójka-Kardas)

Sąd Okręgowy skłonił się poglądu, że orzekanie przepadku rzeczy w sytuacji przedstawionej w pytaniu nie może nastąpić, odstąpiono bowiem od prowadzenia przeciwko nieletniemu postępowania, które umożliwiałoby zastosowanie środka wychowawczego o charakterze prewencyjnym w postępowaniu opiekuńczo-wychowawczym. Orzekanie o zastosowaniu środka wychowawczego w postaci przepadku rzeczy pozostawałoby w oczywistej sprzeczności z decyzją o

niewszczylnianiu postępowania z powodu niecelowości orzekania środka wychowawczego. Sąd Okręgowy zauważył jednak, że w piśmiennictwie, powołując się na przepis art. 14 u.p.n., który pozwala odpowiednio stosować w postępowaniu w sprawach nieletnich przepisy kodeksu karnego, jeżeli nie są sprzeczne z u.p.n., dopuszcza się możliwość orzekania o przepadku na podstawie przepisów art. 44 § 2 k.k. w związku z art. 14 u.p.n. Stosowanie przepadku poza zakresem stosowania środka wychowawczego, z powołaniem się tylko na przepisy kodeksu karnego, prowadziłooby w konsekwencji do dopuszczenia środka reakcji na popełnienie przez nieletniego czynu karalnego sprzecznie ze wskazaniami art. 5 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Wątpliwości budzi także dopuszczalność orzekania przepadku przedmiotów innych, niż wskazane w art. 6 pkt 8 u.p.n., na podstawie art. 44§ 2 k.k. w związku z art. 14 u.p.n. Sąd Okręgowy podkreślił, że dopuszczając nawet możliwość orzeczenia przepadku innych, niż wskazano w art. 6 pkt 8 u.p.n. rzeczy, a wymienionych w art. 44 § 2 k.k., należałoby opowiedzieć się za poglądem, iż jego stosowanie może nastąpić jedynie w trybie orzeczenia wydanego w trybie postępowania opiekuńczo-wychowawczego lub poprawczego, czy wskazanego w art. 79 u.p.n. Ani bowiem przepisy ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, ani też kodeksu postępowania cywilnego nie wskazały odrębnej drogi orzekania o przepadku.

W ocenie Sądu Okręgowego za poszukiwaniem rozwiązania umożliwiającego sądowi rodzinnemu orzeczenie o przepadku przedmiotów służących nieletniemu do popełnienia czynu karalnego przemawiają względy prewencyjne.

M.D.

*

III CZP 71/04

1. Czy w sprawie rozpoznawanej przez zespół arbitrów na skutek odwołania w trybie art. 184-193 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19, poz. 177 ze zm.), wyrok zespołu arbitrów, który został ogłoszony, a który nie zawiera podpisów arbitrów, gdyż został skonstruowany w taki sposób, że podpisy te znalazły się pod pouczeniem o skardze do sądu, zamieszczonym bezpośrednio po uzasadnieniu wyroku,

istnieje w sensie prawnym, czy też „wyrok” taki, pomimo ogłoszenia, nie istnieje;

2. w razie odpowiedzi pozytywnej na pytanie wskazane w pkt 1, czy w świetle art. 179 w związku z art. 194 i w związku z art. 196 ustawy powołanej w pkt 1, dopuszczalna jest skarga zamawiającego na wyrok zespołu arbitrów uwzględniający odwołanie wykonawcy od oddalenia protestu przez zamawiającego i nakazujący zamawiającemu powtórzenie czynności oceny ofert z udziałem oferty odwołującego się?

(postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 16 września 2004 r., II Ca 425/04, G. Wałęjko, J. Terlecka, D. Iskra)

Sąd Okręgowy podkreślił, że z przepisów art. 190 ust. 2, art. 191 oraz art. 192 p.z.p. wynika, iż ustawa ta wyraźnie odróżnia pojęcie wyroku od jego uzasadnienia. Zdaniem Sądu Okręgowego, są to dwie różne instytucje prawne, których zewnętrzną formę stanowią dwa dokumenty urzędowe – wyrok oraz jego uzasadnienie. W sprzeczności z takim wnioskiem stoi regulacja § 26 ust. 1, wydanego na podstawie art. 193 pkt 1 p.z.p. rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań, w którym stwierdza się, że orzeczenie zespołu arbitrów zawiera miejsce i datę wydania, oznaczenie arbitrów i uczestników postępowania, rozstrzygnięcie o żądaniach odwołującego się i o kosztach postępowania, uzasadnienie oraz podpisy wszystkich arbitrów. W ocenie Sądu Okręgowego, tę niejasność aktu wykonawczego jakoby uzasadnienie było elementem wyroku należy rozstrzygnąć na korzyść przepisów ustawy i przyjąć, że uzasadnienie nie jest częścią składową wyroku, a złożenie podpisów wyłącznie pod uzasadnieniem wyroku sprawia, iż orzeczenie to jako nie podpisane nie istnieje w sensie prawnym.

Odnosząc się do drugiego zagadnienia Sąd Okręgowy wskazał, że treść art. 179 ust. 1 p.z.p. pozwala wnioskować, iż zamawiającemu skarga nie przysługuje, ponieważ nie został w tym przepisie wymieniony jako podmiot legitymowany do jej wniesienia. Wątpliwość budzi jednak unormowanie art. 196 ust. 2, w którym zamawiający jest uprawniony do wnoszenia w skardze o uchylenie zakazu zawarcia umowy przed ostatecznym rozstrzygnięciem protestu. Jak zauważył Sąd Okręgowy, relacja art. 179 ust.1 i art. 196 ust. 2 p.z.p. nie została ukształtowana wyraźnie na

zasadzie stosunku przepisu ogólnego i szczególnego, art. 179 ust. 1 p.z.p. dotyczy bowiem legitymacji do wniesienia skargi, a więc aspektu podmiotowego, natomiast art. 196 reguluje kwestie związane z treścią skargi. Nawet przyjmując, że przepis art. 196 ust. 2 jest podstawą dla wniesienia skargi, to legitymacja ta byłaby ograniczona przedmiotowo do określonej kategorii spraw.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że brzmienie art. 196 ust. 2 p.z.p. wskazuje, że ustawodawca miał zamiar, przynajmniej w określonym zakresie przedmiotowym przyznania zamawiającemu legitymacji do wniesienia skargi, jednak zamiar ten nie został zrealizowany pod względem podmiotowym, co oznacza, że kwestia zakresu podmiotowego nie stała się aktualna.

M.D.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Odwołanie członka zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, nieujawnione w rejestrze handlowym, nie zwalnia go od odpowiedzialności wynikającej z art. 298 § 1 k.h. Osoba taka może jednak wyłączyć swoją odpowiedzialność, wykazując okoliczności wymienione w art. 298 § 2 k.h.

(wyrok z dnia 4 kwietnia 2000 r., V CKN 10/00, K. Kołakowski, E. Skowrońska-Bocian, S. Dąbrowski, OSNC 2000, nr 12, poz. 219; OSP 2001, nr 7-8, poz. 112; BSN 2000, nr 10, s. 5; MoP 2000, nr 12, s. 780; Pr.Gosp. 2001, nr 1, s. 12; R.Pr. 2001, nr 1, s. 116).

Glosa

Macieja Gutowskiego, Palestra 2004, nr 7-8, s. 263

Autor nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego. Wpis do Krajowego Rejestru Sądowego zmian w składzie zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ma charakter deklaracyjny, a więc prawidłowo podjęta uchwała o odwołaniu członka zarządu i powołanie na jego miejsce innej osoby staje się skuteczna niezależnie od tego, czy zmiana taka zostanie ujawniona w rejestrze. Z chwilą podjęcia uchwały o odwołaniu członka zarządu traci on uprawnienie do działania w imieniu spółki i status członka zarządu. Kwestia rejestracji zmian nie ma znaczenia.

Do rozważenia pozostaje natomiast kwestia, czy ewentualna odpowiedzialność byłego członka zarządu mogłaby znajdować oparcie w zasadzie jawności rejestru i domniemaniu danych w rejestrze ujawnionych. Autor podkreślił, że pomiędzy art. 298 § 1 k.h. (art. 299 k.s.h) a art. 8 uKrejS. statuującym zasadę jawności rejestru nie istnieje żadna wspólna płaszczyzna. Zgodnie z art. 17 ust. 1 uKrejS., domniemywa się, że dane wpisane do rejestru są prawdziwe, w myśl zaś ust. 2 tego przepisu, jeżeli dane wpisano niezgodnie ze zgłoszeniem podmiotu lub bez tego zgłoszenia, podmiot ten nie może zasłaniać się wobec osoby trzeciej działającej w dobrej wierze zarzutem, iż dane te nie są prawdziwe, jeżeli zaniedbał wystąpić niezwłocznie z wnioskiem o

sprostowanie, uzupełnienie lub wykreślenie wpisu. Treść tego przepisu nie pozostawia wątpliwości, że ograniczenie możliwości podnoszenia zarzutów dotyczy jedynie podmiotu zgłaszającego, przepis ten nie odnosi się zatem do innych osób, w szczególności zaś do byłych członków zarządu i nie może być uznany za podstawę rozszerzenia odpowiedzialności z art. 298 k.h. na inne osoby, aniżeli wymienione.

Domniemanie prawdziwości danych ujawnionych w rejestrze dotyczy relacji spółka – osoba trzecia, natomiast przepis art. 298 k.h. relacji osoba trzecia – członek zarządu. Podmiot wpisany do rejestru ponosi co do zasady odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną niezgłoszeniem danych podlegających obowiązkowi wpisu do rejestru w ustawowym terminie. Wchodzi tu w grę odpowiedzialność spółki, a nie byłych organów zarządzających.

Wcześniej glosy do omawianego orzeczenia opracowali P. Granecki (OSP 2001, nr 7-8, poz. 112) oraz M. Rygoł-Kościarz (Rej. 2002, nr 9, s. 110).

Ł.P.

*

Umorzenie przez Trybunał Konstytucyjny postępowania w sprawie ze skargi konstytucyjnej o stwierdzenie niezgodności art. 2 ust. 1 lit. e dekretu w PKWN z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (jedn.tekst: Dz.U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13 ze zm.) nie wyłącza w procesie windykacyjnym z powództwa właściciela nieruchomości przyjętej przez władze państwa z powołaniem się na art. 2 ust. 1 lit. e dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej ochrony w wyjątkowych wypadkach, gdy nieruchomość została przejęta wbrew przepisom dekretu, nie wykorzystana na cele określone w art. 1 ust. 2 nie stała się po przejęciu własnością innych osób fizycznych lub prawnych.

(wyrok z dnia 13 lutego 2003 r., III CKN 1492/00, Z. Strus, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski, BSN 2003, nr 7, s. 12; Rej. 2004, nr 8, s. 183 ; PUG 2003, nr 11, s. 31)

Glosa

Konrada Osajdy, Rejent 2004, nr 8, s. 189

Autor przypominał, że dekret z 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej doczekał się bogatego orzecznictwa i piśmiennictwa. W swojej glosie zwrócił uwagę na dwie zasadnicze kwestie.

Po pierwsze, stwierdził, że komentowane rozstrzygnięcie nie uwzględnia postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 listopada 2001 r., SK 5/01, w którym Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie wobec utraty mocy obowiązującej przepisu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu z 1944 r. z powodu jego jednorazowego „skonsumowania”. Autor uznał pogląd Trybunału Konstytucyjnego za kontrowersyjny i nietrafny. Zaznaczył, że decyzje deklaratoryjne o podleganiu pewnych nieruchomości wskazanej normie dekretowej wydawane są ciągle, a ich podstawą materialnoprawną jest właśnie przepis art. 2 ust. 1 lit. e dekretu, a zatem niedopuszczalne wydaje się uznanie, że utracił on moc obowiązującą. Podniósł, że skoro prawo pozwala orzekać o sytuacjach z przeszłości, to tym samym pozostaje konieczność stosowania „skonsumowanego” przepisu, ponieważ inaczej trzeba by powiedzieć, że wydawane rozstrzygnięcia nie mają podstawy prawnej.

Drugą wątpliwością, dostrzeżoną przez glosatora jest problem rozkładu ciężaru dowodu, będący podstawą rozstrzygnięcia kasacyjnego. Autor zaprezentował stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym ciężar wykazania, że nieruchomość stanowi własność Skarbu Państwa, nabytą z mocy prawa, spoczywa na pozwanym. W stanie faktycznym sprawy nieruchomość (nie będąca majątkiem ziemskim, a więc nie mieszcząca się w katalogu nieruchomości podlegających dekretowi) została zajęta pod reformę rolną. Skarb Państwa nie ujawnił prawa własności w księdze wieczystej, a spadkobiercy dawnego właściciela wystąpili z *rei vindicatio*. Sąd apelacyjny podniósł, że to dawni właściciele powinni wykazać decyzją wojewody (wydawaną w na podstawie przepisu § 5 rozporządzenia wykonawczego do dekretu o reformie rolnej), że sporna nieruchomość nie podlegała reformie rolnej. Takie stanowisko stało się podstawą oddalenia apelacji i tym samym podstawą zarzutu kasacyjnego o naruszeniu normy wynikającej z art. 6 k.c. W tym względzie, zdaniem autora, Sąd Najwyższy uwzględniając kasację, postąpił trafnie. Wskazał, że na rzecz spadkobierców działa dowód w postaci starej księgi wieczystej, w której uwzględniony był spadkodawca. W związku z tym to Skarb Państwa musi wykazać, że własność spornej nieruchomości przeszła na niego z mocy przepisów nacjonalizacyjnych.

Zdaniem autora, przeprowadzone rozważania Sądu Najwyższego nie są ukończone. Podniósł, że uwzględniając (odmienne od Sądu Najwyższego) postanowienie Trybunału Konstytucyjnego, trzeba zauważyć, iż obecnie nie ma możliwości wydania decyzji, o której była mowa, wobec nieistnienia w systemie prawnym przepisu art. 2 ust. 1 lit. e dekretu. Stwierdził, że w związku z tym, jeżeli w jakiegokolwiek sprawie takiej decyzji brakuje, Skarb Państwa nie jest w stanie na swoją korzyść uzupełnić tego braku, co w innym przypadku byłoby możliwe, ponieważ decyzje deklaratoryjne (a taką przewiduje § 5 rozporządzenia wykonawczego wskazanego wyżej) mogą być wydawane w każdym czasie.

W konkluzji, autor stwierdził, że głosowane orzeczenie daje pole do wielu rozważań, np. co do obowiązywania dekretu o reformie rolnej, czy zasiedzeniu przez Skarb Państwa zajętych wtedy, niezgodnie z prawem, nieruchomości. Zdaniem glosatora, analizowany wyrok powinien być także przestrogą i ilustracją znaczenia, jakie dla systemu prawa i stosujących prawo podmiotów mają orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

E.S.

*

Wierzyciel, którego dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków, może domagać się uznania czynności prawnej za bezskuteczną na podstawie art. 527 § 1 k.c. także wtedy, gdy darowizny nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego dokonali dłużnik i jego małżonek.

(uchwała z dnia 24 października 2003 r., III CZP 72/03, J. Frąckowiak, I. Gromska-Szuster, Z. Strus, OSP 2004, nr 9, poz. 116; BSN 2003, nr 10, s.8; MoP 2003, nr 22, s. 1010; Prok.i Pr. 2004, nr 4, s. 39; Wok 2003, nr 12, s. 10; NPN 2004, nr 1, s. 58)

Glosa

Małgorzaty Pyziak-Szafnickiej, OSP 2004, nr 9, poz. 116

Autorka podzieliła pogląd Sądu Najwyższego, jej wątpliwości wzbudziły natomiast pewne tezy zawarte w uzasadnieniu uchwały. W szczególności, jej

zdaniem, błędna jest teza, jakoby „odwołanie darowizny powoduje, że traktujemy darowiznę, która została skutecznie odwołana, jako niebyłą”, powszechnie przyjmuje się bowiem, że w takim przypadku mamy do czynienia z odpadnięciem skutku obligacyjnego i powstaniem po stronie obdarowanego zobowiązania do powrotnego przeniesienia własności na darczyńcę.

Sąd Najwyższy trafnie stwierdził, że czynność nie może być zarazem skuteczna i – w stosunku do wierzyciela – bezskuteczna, ale tylko w części dotyczącej jednego z małżonków. Teza ta wymagała innego uzasadnienia, nie należało bowiem odwoływać się do natury bezskuteczności względnej, lecz do zasad rządzących odpowiedzialnością małżonków za długi. Dla przykładu, gdyby dłużnikiem był jeden z dwóch braci, współwłaścicieli nieruchomości, i bracia dokonaliby darowizny krzywdzącej wierzyciela, możliwe byłoby uznanie czynności za bezskuteczną tylko w zakresie udziału brata-dłużnika.

Pewne zastrzeżenia, zdaniem glosatorki, budzi również pogląd Sądu Najwyższego, że zobowiązanie współmałżonka „ogranicza się” do odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania przez dłużnika. Zdaniem Sądu, współmałżonek nie jest bezpośrednim dłużnikiem wierzyciela, a jedynie ponosi odpowiedzialność za spełnienie długu. Wierzyciel może dochodzić roszczeń tylko od swego dłużnika, natomiast w razie niewykonania lub nienależytego wykonania roszczeń odszkodowawczych będzie mógł dochodzić wierzyciel z majątku wspólnego od obu małżonków, o czym wyraźnie stanowi art. 41 k.r.o. W konsekwencji, oboje małżonkowie są dłużnikami, choć z dwu różnych stosunków zobowiązaniowych. Nie ma więc przeszkód, aby oboje małżonków określać mianem dłużnika.

Zdaniem autorki, taka wykładnia art. 41 k.r.o. jest błędna. Przepis ten nie wprowadza swoistego rodzaju odpowiedzialności gwarancyjnej współmałżonka dłużnika ani tym bardziej odpowiedzialności odszkodowawczej, która wchodziłaby w grę na wypadek niespełnienia świadczenia przez zobowiązanego.

Uzależnienie dopuszczalności akcji pauliańskiej od decyzji małżonków nie może być zaakceptowane, gdyż oznaczałoby to wskazanie prostej drogi do obejścia przepisów o ochronie wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika; do unicestwienia tej ochrony wystarczyłoby, aby czynności krzywdzącej dokonał małżonek nie będący dłużnikiem. Trzeba pamiętać, że warunkiem koniecznym skutecznego dokonania darowizny kosztem wspólności jest zawsze wola obojga małżonków, niezależnie od

tego, czy przypisujemy im status strony umowy, czy też jeden z nich występuje w roli osoby trzeciej wyrażającej swą zgodę na umowę. Okoliczność ta powinna mieć decydujące znaczenie dla dopuszczalności akcji pauliańskiej przeciwko rozporządzaniu składnikami majątku wspólnego.

Ł.P.

*

Zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 6 listopada 2003 r., III CZP 61/03, T. Ereciński, M. Bączyk, G. Bieniek, H. Ciepla, J. Frąckowiak, J. Gudowski, Z. Strus, OSNC 2004, nr 5, poz. 69 ze sprost. OSNC 2004, nr 6, s. 1; OSP 2004, nr 9, poz. 115; IC 2003, nr 12, s. 3; Wok. 2003, nr 12, s. 1; BSN 2003, nr 11, s. 5; NPN 2004, nr 1, s. 59; Rej. 2004, nr 6, s. 146)

Glosa

Jacka Jastrzębskiego, OSP 2004, nr 9, poz. 115

Autor podzielił stanowisko Sądu Najwyższego. Jego zdaniem, kluczowym dla rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia prawnego było zdefiniowanie pojęcia „naprawienia szkody”, którym posługuje się art. 483 § 1 k.c. Zwrot ten wskazuje na kompensacyjny charakter świadczenia z tytułu kary umownej. Kompensacja w tym przypadku polega jednak na usunięciu negatywnych skutków, jakie w sferze interesów (dóbr) poszkodowanego wynikają z naruszenia przysługującego mu roszczenia, czyli z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

Biorąc pod uwagę, że pojęcie szkody jest rozumiane w nauce w sposób szeroki, obejmujący zarówno majątkowe jak i niemajątkowe skutki naruszenia prawnie chronionych dóbr poszkodowanego, poprawna wykładnia art. 483 § 1 k.c. powinna zmierzać do uwzględnienia ogółu skutków wynikających z naruszenia jego dóbr.

Podstawowym przepisem regulującym zakres kompensacji jest art. 361 § 2 k.c., zastosowanie tego przepisu może być jednak wyłączone lub zmodyfikowane z mocy ustawy lub z woli stron, np. strony mogą zastrzec w umowie, że kompensacja

będzie obejmowała nie tylko utratę korzyści, ale również utratę szansy uzyskania zarobku (tzw. szkodę ewentualną). Na tym tle przypadek zastrzeżenia karą umownej należy traktować jako sytuację, w której prawo zezwala stronom stosunku zobowiązaniowego określić w abstrakcyjnej formie, jako suma pieniężna służyć będzie do „naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania”. Ustalona przez strony suma pieniężna zapewnić ma kompensację wszelkich skutków, jakie w sferze interesów wierzyciela wynikają z niewykonania zobowiązania. Służy ona swoistemu zobiektywizowaniu interesu wierzyciela, jaki ma on w wykonaniu lub należnym wykonaniu zobowiązania. Artykuł 483 § 1 k.c. stanowi normę szczególną w stosunku do art. 361 § 2 k.c.

W drugiej części glosy autor rozważał znaczenie zwrotu „bez względu na wysokość poniesionej szkody”, którym posługuje się art. 484 § 1 k.c. Podkreślił, że brzmienie tego przepisu pozostawia znaczny margines wątpliwości. Z przepisu tego wynika jedynie jasno wniosek, że dla żądania kary umownej nie ma znaczenia wysokość szkody, która została faktycznie poniesiona przez wierzyciela. Znaczenie art. 484 § 1 k.c. sprowadza się przede wszystkim do związania stron umownym oszacowaniem interesu wierzyciela. Z przepisu tego wynika wyraźnie, że żądaniu zapłaty kary umownej dłużnik nie może przeciwstawić zarzutu, jakoby faktycznie poniesiona szkoda była niższa niż wysokość umownego oszacowania. Wierzyciel z kolei nie może powoływać się na większy rozmiar szkody.

W końcowej części glosy autor zajął się kwestią relewancji szkody w kontekście miarkowania należnej wierzycielowi kary (art. 484 § 2 k.c.). Przepis ten nie wskazuje – nawet przykładowych – kryteriów, które sąd miałby uwzględniać oceniając istnienie przesłanki „rażącego wygórowania”. Instytucję miarkowania należy rozpatrywać mając na uwadze przede wszystkim kompensacyjny charakter kary umownej. Musi być to jednak szeroko pojęta kompensacja, mająca na celu zaspokojenie pełnego interesu wierzyciela, jaki miał on w wykonaniu zobowiązania zgodnie z jego treścią. Przy miarkowaniu nie powinna być natomiast uwzględniana majątkowa sytuacja dłużnika czy nieznaczny stopień jego winy. Wyjątkowe przypadki trudnej sytuacji dłużnika mogą uzasadnić jedynie zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego.

Głosowaną uchwałą omówił także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2004, nr 1-2, s. 215),

Ł.P.

Bezprawne uniemożliwienie wykonania zabiegu przerywania ciąży – w sytuacji określonej w art. 4a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz.U. Nr 17, poz. 78 ze zm.) – uprawnia kobietę do odchodzenia wyrównania szkody wynikłej z tego zdarzenia.

(wyrok z dnia 21 listopada 2003 r., V CK 16/03, B. Myszka, L. Walentynowicz, K. Zawada, OSNC 2004, nr 6, poz. 104; OSP 2004, nr 10, poz. 125; MoP 2004, nr 10, s. 468)

Glosa

Tomasza Justyńskiego, Państwo i Prawo 2004, nr 9, s. 122

Glosator podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w glosowanym orzeczeniu i argumentację oraz wywody zawarte w uzasadnieniu. Zaprezentował orzecznictwo sądów innych państw w zakresie problematyki *wrongful conception* oraz omówił problematykę związaną zasądzaniem w tego typu sprawach zadośćuczynienia za krzywdę dla kobiety, której naruszone zostało prawo do aborcji. Prezentując własne stanowisko, komentator wskazał, że zasądzanie zadośćuczynienia za krzywdę mogłoby wchodzić w grę jedynie w niektórych przypadkach, podstawową zaś rolę w tego typu sprawach powinno odgrywać roszczenie o pokrycie kosztów utrzymania dziecka uzupełnione ewentualnie o żądanie pokrycia pozostałych uszczerbków natury majątkowej (utracone zarobki, koszty porodu, opieki ginekologicznej itp.), gdyż co do zasady niwelują one we właściwym stopniu doznaną szkodę, wobec czego zadośćuczynienie za krzywdę na ogół nie będzie potrzebne. Zadośćuczynienie za krzywdę nie byłoby wykluczone, ale powinno być orzekane w zasadzie jedynie wtedy, gdy ciąża albo poród łączyłyby się dodatkowymi cierpieniami lub naruszeniem zdrowia albo uszkodzeniem ciała, a zatem wtedy, gdy oprócz naruszenia prawa kobiety do aborcji w grę wchodziłby uszczerbek zdrowotny.

W dalszej części opracowania autor glosy zaprezentował orzecznictwo sądów amerykańskich w sprawach o naprawienie szkody polegającej na pokryciu kosztów

utrzymania dzieci zdrowych i upośledzonych, które przyszły na świat w sprawach *wrongful conception*. Zasygnalizował, że Sąd Najwyższy, rozpoznając sprawę, w której zapadło głosowane orzeczenie, nie rozpoznawał żądania kosztów utrzymania dziecka zgłoszonego przez matkę dziecka, a jedynie takie żądanie zgłoszone przez dziecko, przyjmując, iż zdrowo urodzonemu dziecku nie mogą służyć roszczenia z tego tytułu, że istnieje. Zdaniem glosatora, z analizy uzasadnienia głosowanego orzeczenia można wnioskować, że Sąd Najwyższy dopuszcza jednak roszczenia matki o pokrycie kosztów utrzymania dziecka, z tym że ze względu na niezgłoszenie tego typu roszczeń przez nią nie były one przedmiotem rozważań.

M.K.

ROZBIEŻNOŚCI W ORZECZNICTWIE

Właściciele nieruchomości zajętych pod drogi publiczne, które na podstawie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) stały się z dniem 1 stycznia 1999 r. własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, mogą dochodzić jedynie odszkodowania przewidzianego w tym przepisie, zachowując wskazany w nim tryb.

(wyrok z dnia 27 czerwca 2001 r., II CKN 601/00, Z. Strus, K. Zawada, T. Bielska-Sobkowicz, OSNC 2002, nr 2, poz. 27; OSP 2002, nr 7-8, poz. 106; BSN 2001, nr 10, s. 11; R.Pr. 2002, nr 1, s. 95)

Artykuł 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zm.) nie wyłącza prawa właściciela nieruchomości do żądania, na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie z niej przez gminę bez tytułu prawnego.

(wyrok z dnia 8 lipca 2004 r., IV CK 520/03, F. Barczewska, M. Bączyk, I. Koper, nie publ.)

W wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r., II CKN 601/00, Sąd Najwyższy orzekł, że właściciele nieruchomości zajętych pod drogi publiczne, które na podstawie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną stały się z dniem 1 stycznia 1999 r. własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, mogą dochodzić jedynie odszkodowania przewidzianego w tym przepisie, zachowując wskazany w nim tryb. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy obszernie analizując unormowanie art. 73 p.w.r.a. stwierdził, że treść tego przepisu dotyczącego odszkodowania świadczy o tym, iż od samego początku został on pomyślany jako uregulowanie szczególne, wyłączające możliwość poszukiwania rekompensaty przez byłych właścicieli nieruchomości zajętych pod drogi na podstawie innych przepisów. Wystarczy wskazać, że inna

wykładnia przekreślałaby sens czasowego ograniczenia dochodzenia odszkodowania, o którym mowa w art. 73 p.w.r.a.

Odmienny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lipca 2004 r., IV CK 520/03, w którym przyjął, że artykuł 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r., Nr 133, poz. 872 ze zm.) nie wyłącza prawa właściciela nieruchomości do żądania, na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie z niej przez gminę bez tytułu prawnego. W argumentacji Sąd Najwyższy wskazał, że art. 73 p.w.r.a. sankcjonujący „faktyczne wywłaszczenie” nieruchomości wcześniej zajętych pod drogi publiczne jest przepisem incydentalnym i wyjątkowym. Nakazuje to stosowanie reguły jego ścisłej wykładni, tak by osiągnięty na jej podstawie rezultat nie prowadził do rozszerzenia zakresu przedmiotowego, wynikającego z treści i celu zawartego w nim unormowania. Jego treść zaś traktuje o pozbawieniu właścicieli nieruchomości zajętych pod drogi publiczne za odszkodowaniem, które stanowi ekwiwalent za odebrane prawo własności i uwłaszczeniu nimi gmin i Skarbu Państwa. Przedmiot jego regulacji nie obejmuje, w ocenie Sądu Najwyższego, kwestii wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie przez gminę lub Skarb Państwa z zajętych nieruchomości. W treści przepisu brak jest postanowienia o wyłączeniu stosowania przepisów kodeksu cywilnego stanowiących podstawę przyznania właścicielowi wynagrodzenia za korzystanie z jego nieruchomości.

Inny w stosunku do tych przepisów przedmiot regulacji art. 73 p.w.r.a. nie pozwala równocześnie na przyjęcie, że chodzi w nim o tzw. derogację milczącą, w przypadku której o wyłączeniu stosowania przepisów kodeksu cywilnego rozstrzygałaby reguła kolizyjna *lex specialis derogat legi generali*.

M.D.

ORZECZENIA NIE PUBLIKOWANE

prawo cywilne materialne

art. 24 k.c.

W sprawie o ochronę dóbr osobistych ciężar udowodnienia okoliczności wskazujących na subiektywną nieprawdziwość (fałszywość) zeznań pozwanego składanych w procesie karnym obciąża powoda, mimo że w tamtym procesie został uniewinniony.

(wyrok z dnia 9 stycznia 2004 r., IV CK 304/02, Z. Strus, A. Górski, B. Kurzeja).

Jeżeli zajście, które miało miejsce pomiędzy pracownikami na terenie zakładu pracy i w czasie trwania pracy, stało się przedmiotem postępowania karnego z oskarżenia prywatnego, to poinformowanie kierownika zakładu pracy i przewodniczącego samorządu zawodowego o treści nieprawomocnego wyroku sądu karnego, wydanego po przeprowadzeniu rozprawy jawnej – w formie przesłania tym osobom kserokopii tego orzeczenia – nie narusza dóbr osobistych oskarżonego.

(wyrok z dnia 22 stycznia 2004 r., V CK 175/03, A. Górski, T. Domińczyk, K. Tyczka-Rote)

*

art. 65 k.c.

Właściwy sens umowy ustalony przy zastosowaniu dyrektyw wskazanych w art. 65 k.c. może odbiegać od jej „jasnego” znaczenia w świetle reguł językowych.

(wyrok z dnia 25 marca 2004 r., II CK 116/03, K. Zawada, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote)

*

art. 211 k.c.

Użyty w art. 211 k.c. zwrot „znaczne zmniejszenie wartości rzeczy” jest zwrotem niedookreślonym, w związku z czym przyjmowanie z góry uogólniającej formuły ewaluacyjnej jest niedopuszczalne; zwrot ten podlega autonomicznej weryfikacji sędziowskiej w każdej rozpoznawanej sprawie, stosownie do okoliczności.

(postanowienie z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CK 448/02, J. Gudowski, M. Kocon, H. Pietrkowski)

*

art. 358¹ k.c

Jeżeli świadczący cenę w wykonaniu nieważnej umowy sprzedaży wymagającej zachowania formy aktu notarialnego objął nabyte mienie w posiadanie i wykorzystał je w celu osiągnięcia zysku, odmowa podwyższenia kwoty ulegającej zwrotowi ze względu na zasady współżycia społecznego, o których mowa w art. 358¹ § 3 k.c., nie narusza tego przepisu.

(wyrok z dnia 15 stycznia 2004 r., II CK 348/02, H. Wrzeszcz, Z. Strus, Z. Kwaśniewski)

*

art. 394 k.c.

Artykuł 394 k.c. ujmuje zadatek jako dodatkowe zastrzeżenie umowne, dochodzące do skutku z chwilą dania drugiej stronie określonej sumy pieniężnej (rzeczy ruchomej), które może być zamieszczone w zasadzie w każdej umowie, przy jej zawarciu.

(wyrok z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 129/03, M. Kocon, K. Zawada,
Z. Kwaśniewski)

*

art. 409 k.c., art. 410 k.c.

Jeżeli świadczenie jest nienależne dlatego, że zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, wzbogacony powinien liczyć się z obowiązkiem jego zwrotu od chwili otrzymania go.

(wyrok z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 129/03, M. Kocon, K. Zawada,
Z. Kwaśniewski)

W razie niedojścia do zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości przyrzeczonej w umowie przedwstępnej, zaliczka zapłacona na poczet ceny nieruchomości podlega zwrotowi jako świadczenie nienależne.

(wyrok z dnia 25 marca 2004 r., II CK 116/03, K. Zawada, M. Bączyk,
K. Tyczka-Rote)

*

art. 419 k.c.

Okoliczność, że działanie funkcjonariusza państwowego, które wyrządziło szkodę, nie zostało podjęte w interesie powszechnym, lecz w celu ochrony dobra poszkodowanego, nie wyłącza odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 419 k.c.

(wyrok z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 286/02, H. Ciepla, H. Pietrkowski,
M. Sychowicz)

1. Sąd powszechny rozpoznający sprawę o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną nie ma kompetencji do

dokonywania samodzielnej oceny jej bezprawności, chyba że zachodzi przypadek tzw. bezwzględnej nieważności tej decyzji.

2. Art. 161 k.p.a. jest przepisem szczególnym, wyłączającym zastosowanie art. 419 k.c.

(wyrok z dnia 12 marca 2004 r., II CK 47/03, S. Dąbrowski, A. Górski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 445 k.c.

Powołanie się przez sąd przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie może prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia.

(wyrok z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, M. Kocon, K. Zawada, Z. Kwaśniewski)

*

art. 479 k.c.

Kupującemu przysługuje roszczenie przewidziane w art. 479 k.c., jeżeli wykaze, że sprzedawca pozostaje w zwłoce w wykonaniu obowiązku wymiany rzeczy wadliwej na wolną od wad.

(wyrok z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CK 298/02, S. Dąbrowski, M. Grzelka, H. Pietrzkowski)

*

art. 481 k.c.

Odszkodowanie, w tym także zadośćuczynienie, w rozmiarze, w jakim należy się ono wierzycielowi w dniu, w którym dłużnik ma je zapłacić (art. 455 k.c.), powinno być oprocentowane z tytułu opóźnienia (art. 481 § 1 k.c.) od tego dnia, a nie dopiero od daty odszkodowania.

(wyrok z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, M. Kocon, K. Zawada, Z. Kwaśniewski)

*

art. 483 k.c., art. 484 k.c.

Skuteczne zastrzeżenie kary umownej w razie niewykonania zobowiązania zawarcia umowy w formie aktu notarialnego wymaga ścisłego określenia w umowie zobowiązującej wszystkich postanowień tego aktu wpływających na rodzaj i treść wyrażonej w nim umowy.

(wyrok z dnia 15 stycznia 2004 r., II CK 341/02, H. Wrzeszcz, Z. Strus, Z. Kwaśniewski)

*

art. 494 k.c.

Z chwilą odstąpienia od umowy wzajemnej strony zostają zwolnione z obowiązku świadczenia w zakresie dotychczas niewykonanym (art. 494 k.c.).

(wyrok z dnia 7 stycznia 2004 r., III CK 188/02, T. Żyżnowski, M. Sychowicz, S. Dąbrowski)

*

art. 509 k.c., art. 279 k.c.

Wierzytelność rolniczej spółdzielni produkcyjnej określona w art. 279 § 2 k.c. nie może być przedmiotem przelewu na rzecz osoby trzeciej bez zgody właściciela gruntu.

(wyrok z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 120/93, M. Kocon, K. Zawada, Z. Kwaśniewski)

*

art. 531 k.c.

Jeżeli osoba trzecia nie jest w posiadaniu korzyści uzyskanej od dłużnika i nie ma podstaw do zastosowania art. 531 § 2 k.c., wierzyciel może jedynie skorzystać z ochrony przewidzianej w przepisach o czynach niedozwolonych.

(wyrok z dnia 9 stycznia 2004 r., IV CK 322/02, Z. Strus, A. Górski, B. Kurzeja)

*

art. 624 k.c.

Dostawy poszczególnych partii odchowanego drobiu dokonywane w ramach umowy kontraktacji są świadczeniami częściowymi w rozumieniu art. 624 § 2 k.c. Jeżeli ostatnie świadczenie częściowe nie zostało spełnione, przedawnienie roszczenia, o którym mowa w art. 624 § 1 k.c., rozpoczyna bieg od dnia, w którym powinno być spełnione.

(wyrok z dnia 17 grudnia 2003 r., IV CK 303/02, S. Dąbrowski, M. Grzelka, H. Pietrzkowski)

*

art. 734 k.c.

Z braku szczególnego uregulowania, wobec rzeczoznawcy powołanego w skład komisji na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i

Administracji z dnia 7 sierpnia 1998 r. w sprawie rodzajów dyplomów i świadectw wydawanych przez szkołę i inne placówki oświatowe, które potwierdzają uzyskanie specjalistycznych kwalifikacji w zakresie ochrony osób i mienia, minimalnego zakresu programów kursów pracowników ochrony fizycznej pierwszego i drugiego stopnia oraz zakresów obowiązujących tematów egzaminacyjnych i trybu ich składania, składu komisji egzaminacyjnej i sposobu przeprowadzenia egzaminu (Dz.U. Nr 113, poz. 731), stosuje się przepisy o zleceniu.

(wyrok z dnia 5 grudnia 2003 r., IV CK 271/02, T. Domińczyk, I. Gromska-Szuster, T. Bielska-Sobkowicz)

*

art. 805 k.c.

Jeżeli postanowienie ogólnych warunków ubezpieczenia mienia dopuszcza odmowę wypłaty odszkodowania w razie niedopełnienia przez ubezpieczonego obowiązku zabezpieczenia do pomieszczenia dwoma zamkami, to skorzystanie przez ubezpieczyciela z tego uprawnienia podlega ocenie pod kątem prawidłowego wykonania zobowiązań przez obie strony umowy ubezpieczenia.

(wyrok z dnia 27 listopada 2003 r., III CK 157/02, M. Bączyk, Z. Kwaśniewski, Z. Strus)

*

art. 807 k.c.

Strony dobrowolnej umowy ubezpieczenia mienia mogą skutecznie zastrzec w jej treści obowiązki, których wykonanie przez ubezpieczającego służyć ma ochronie uprawnionego interesu ubezpieczyciela zagrożonego zdarzeniem objętym ryzykiem ubezpieczeniowym.

(wyrok z dnia 18 grudnia 2003 r., I CK 365/02, Z. Kwaśniewski, M. Bączyk, M. Sychowicz)

*

art. 808 k.c.

Jeżeli w umowie ubezpieczenia spłaty wierzytelności, zawartej przy zastosowaniu konstrukcji z art. 808 § 1 k.c., doszło do sprecyzowania przedmiotu ubezpieczenia (przez podanie kategorii wierzytelności objętych ubezpieczeniem i określenie dopuszczalnego terminu odroczenia ich płatności), ubezpieczyciel mógłby powoływać się na taką precyzję wobec beneficjenta świadczenia ubezpieczeniowego.

(wyrok z dnia 28 stycznia 2004 r., IV CK 407/02, M. Bączyk, J. Górowski, I. Koper)

*

art. 951 k.c., art. 952 k.c.

1. Obawa rychłej śmierci spadkodawcy (art. 952 § 1 k.c.) musi być uzasadniona przede wszystkim okolicznościami o charakterze obiektywnym; subiektywnymi odczucia testatora, jego przeczucia lub lęki mają charakter uzupełniający.

2. Nie każdy przypadek nieważności testamentu allograficznego może być uznany za okoliczność uniemożliwiającą lub bardzo utrudniającą zachowanie zwykłej formy testamentu. Trzeba odróżniać przyczyny nieważności, które zostały wywołane przez funkcjonariusza współdziałającego przy sporządzaniu testamentu, od tych, które „obciążają” samego testatora, gdyż tylko przyczyny spowodowane przez funkcjonariusza mogą uzasadniać zastosowanie konwersji testamentu allograficznego na testament szczególny.

(postanowienie z dnia 17 lutego 2004 r., III CK 328/02, J. Gudowski, G. Bieniek, J. Górowski)

*

kodeks rodzinny i opiekuńczy

art. 57 k.r.o.

Możliwość przypisania małżonkowi winy w rozkładzie pożycia jest wyłączone w wypadku przemijających nawet zaburzeń psychicznych, jeżeli w tym stanie dopuszcza się on działania lub zaniechania, które doprowadziło do powstania zupełnego i trwałego rozkładu pożycia

(wyrok z dnia 28 stycznia 2004 r., IV CK 406/02, M. Bączyk, I. Koper, J. Górski)

*

kodeks handlowy

art. 277 k.h.

Stwierdzony wynikami zakończonego postępowania likwidacyjnego brak jakichkolwiek składników majątkowych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uzasadnia żądanie wykreślenia jej z rejestru także wtedy, gdy nie zostały spełnione obciążające ją zobowiązania.

(postanowienie z dnia 5 grudnia 2003 r., IV CK 256/02, T. Domińczyk, I. Gromska-Szuster, T. Bielska-Sobkowicz).

*

prawo spółdzielcze

art. 42 Pr.spół.

Przepis art. 42 § 2 Prawa spółdzielczego znajduje także zastosowanie do zaskarżenia uchwały zebrania grupy członkowskiej w sytuacji, w której właściwość tego organu jest wyłączna, a statut nie przewiduje możliwości wniesienia odwołania od takiej uchwały do zebrania przedstawicieli

(wyrok z dnia 18 lutego 2004 r., V CK 232/03, S. Dąbrowski, M. Grzelka, T. Bielska-Sobkowicz)

art. 208 Pr.spół., art. 235 Pr.spół.

Oświadczenie spółdzielni mieszkaniowej o pokryciu przez nabywcę pełnego wkładu – zawarte w akcie notarialnym przeniesienia własności domu – umarza zobowiązanie członka spółdzielni wynikające z art. 208 i art. 235 § 1 Prawa spółdzielczego.

(wyrok z dnia 24 marca 2004 r., I CK 505/03, T. Wiśniewski, Z. Strus, B. Kurzeja)

*

gospodarka nieruchomościami

art. 207 u.g.n.

Przesłanką żądania oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste na podstawie art. 207 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.) jest zabudowanie nieruchomości na podstawie pozwolenia na budowę przez osoby, które były posiadaczami nieruchomości w dniu 5 grudnia 1990 r. i pozostały nimi w dniu 1 stycznia 1998 r.

(postanowienie z dnia 23 stycznia 2004 r., III CZP 107/03, H. Wrzeszcz, M. Grzelka, J. Frąckowiak)

prawo cywilne procesowe

art. 203 k.p.c.

Zrzeczenie roszczenia w rozumieniu art. 203 § 1 k.p.c. dotyczy roszczenia procesowego.

(wyrok z dnia 13 lutego 2004 r., II CK 442/02, H. Wrzeszcz, M. Bączyk, K. Zawada)

*

art. 232 k.p.c., art. 670 k.p.c.

Przepis art. 232 zdanie pierwsze w związku z art. 13 § 2 k.p.c. ma zastosowanie także w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, gdyż art. 670 k.p.c. nie zwalnia uczestników od obowiązku wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

(postanowienie z dnia 21 kwietnia 2004 r., III CK 420/02, J. Gudowski, M. Kocon, H. Pietrkowski)

*

art. 381 k.p.c., art. 232 k.p.c.

Nie stanowi naruszenia art. 381 k.p.c. przeprowadzenie przez sąd drugiej instancji z urzędu (art. 232 k.p.c.) dowodu powołanego przez stronę dopiero w postępowaniu apelacyjnym, mimo że strona nie wykazała, iż nie mogła powołać go w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji albo że potrzeba powołania się na ten dowód wynikła później.

(wyrok z dnia 20 lutego 2004 r., I CK 213/03, M. Sychowicz, J. Frąckowiak, K. Tyczka-Rote)

*

art. 382 k.p.c.

Ustalając okoliczność faktyczną istotną dla rozstrzygnięcia sprawy, pominiętą przez sąd pierwszej instancji, i oceniając tę okoliczność w sytuacji, w której jej nierozważenie nie jest objęte zarzutami apelacji, sąd drugiej instancji powinien dochować szczególnej staranności i rozwagi.

(wyrok z dnia 21 stycznia 2004 r., IV CK 394/02, F. Barczewska, M. Sychowicz, B. Kurzeja).

*

art. 393³ k.p.c.

Oznaczenie w kasacji zakresu żadanego uchylecia lub zmiany zaskarżonego orzeczenia sądu drugiej instancji następuje na podstawie treści kwestionowanego rozstrzygnięcia, a nie żądania określonego w pozwie (art. 393³ § 1 pkt. 4 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 24 lutego 2004 r., III CK 322/02, T. Żyznowski, E. Skowrońska-Bocian, M. Wysocka)

*

art. 393¹⁷ k.p.c.

Sąd Najwyższy – na podstawie art. 393¹⁷ k.p.c. – jest właściwy dokonać jedynie wiążącej wykładni przepisów prawa

(wyrok z dnia 15 stycznia 2004 r., II CK 162/03, H. Wrzeszcz, Z. Kwaśniewski, Z. Strus)

*

art. 479¹⁴ k.p.c., art. 503 k.p.c.

W sprawie gospodarczej prowadzonej według przepisów o postępowaniu upominawczym pozwany może, po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty, zgłosić skutecznie zarzut przedawnienia roszczenia

(wyrok z dnia 3 grudnia 2003 r., I CK 363/02, T. Wiśniewski, H. Pietrzkowski, T. Żyznowski)

*

art. 618 k.p.c.

Uczestnik postępowania o zniesienie współwłasności w celu zachowania uprawnienia do dochodzenia roszczenia z tytułu posiadania rzeczy, powstałego po wydaniu postanowienia przez sąd drugiej instancji a przed rozpoznaniem kasacji, powinien zgłosić je przed wydaniem orzeczenia rozstrzygającego o kasacji.

(wyrok z dnia 27 stycznia 2004 r., II CK 374/02, H. Pietrzkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Wysocka)

*

art. 697 k.p.c., art. 98 k.c.

Dla skutecznego zawarcia porozumienia w przedmiocie zapisu na sąd polubowny (art. 697 k.p.c.) niezbędne jest pełnomocnictwo rodzajowe (art. 98 zdanie drugie k.c.), nawet wówczas, gdy zapis taki umieszczony jest w umowie obligacyjnej.

(postanowienie z dnia 13 lutego 2004 r., II CK 451/02, H. Wrzeszcz, M. Bączyk, K. Zawada)

*

art. 840 k.p.c.

Żądanie pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego sądową klauzulą wykonalności uzasadnione sprzecznością wszczętej egzekucji z zasadami współżycia społecznego należy zakwalifikować jako powództwo opozycyjne z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.

(wyrok z dnia 9 stycznia 2004 r., IV CK 316/02, Z. Strus, A. Górski, B. Kurzeja)

*

art. 841 k.p.c.

W razie nabycia użytkowania wieczystego w imieniu własnym przyjmującego zlecenie lecz na rzecz zleceniodawcy, skierowanie egzekucji do tego prawa przed przeniesieniem go na zleceniodawcę nie uzasadnia jego powództwa o zwolnienie od egzekucji, jako naruszającej prawo zleceniodawcy żądania, aby przyjmujący wydał mu przedmiot nabycia.

(wyrok z dnia 9 stycznia 2004 r., IV CK 327/02, Z. Strus, A. Górski, B. Kurzeja)

Pomyłkowe polecenie przełania na rachunek bankowy środków pieniężnych nienależnych posiadaczowi rachunku, zajętych następnie w postępowaniu egzekucyjnym, prowadzonym przeciwko posiadaczowi rachunku, nie uprawnia do żądania zwolnienia tych środków od egzekucji (art. 841 § 1 k.p.c.).

(wyrok z dnia 18 lutego 2004 r., V CK233/03, S. Dąbrowski, M. Grzelka, T. Bielska-Sobkowicz)

*

art. 999 k.p.c.

Podstawą wykreślenia hipoteki obciążającej nieruchomość nabytą na podstawie postanowienia o przysądzeniu własności (art. 999 § 1 k.p.c.) jest

prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności wraz z planem podziału sumy uzyskanej z egzekucji lub samo postanowienie o przysądzeniu własności, jeżeli zostało w nim stwierdzone zapłacenie całej ceny nabycia gotówką (art. 1003 k.p.c.). W przypadku braku takich dokumentów podstawą wykreślenia może być wyrok uwzględniający powództwo o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (art. 31 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

*(postanowienie z dnia 4 lutego 2004 r., I CK 543/03, G. Bieniek, M. Grzelka,
H. Wrzeszcz)*

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2004, NR 11

Akcje pracownicze nabyte na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.) przez jednego z małżonków po ustaniu wspólności ustawowej, w wyniku realizacji uprawnienia uzyskanego przed ustaniem wspólności ustawowej, są składnikiem majątku tylko tego małżonka.

(uchwała z dnia 11 września 2003 r., III CZP 52/03, M. Grzelka, G. Bieniek, K. Zawada, OSNC 2004, nr 11, poz. 169)

*

Wierzytelności zabezpieczone przewłaszczeniem rzeczy są objęte postępowaniem układowym.

(uchwała z dnia 11 września 2003 r., III CZP 53/03, M. Grzelka, G. Bieniek, K. Zawada, OSNC 2004, nr 11, poz. 170)

*

Jeżeli umowa o udzielenie pomocy pieniężnej została zawarta przed dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie przepisu § 12 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 października 1993 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz.U. Nr 103, poz. 470 ze zm.), do obliczania pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2000 r. ma zastosowanie art. 19 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118).

(uchwała z dnia 24 września 2003 r., III CZP 55/03, H. Pietrkowski, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2004, nr 11, poz. 171)

*

W sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, w skład którego wchodzi prawo najmu lokalu mieszkalnego, sąd przyznając w wyniku podziału to prawo jednemu z byłych małżonków, będących współlokatorami w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 71 poz. 773 ze zm.) i nakazując drugiemu wydanie lokalu (art. 624 w związku z art. 688 i 567 § 3 k.p.c.) orzeka o uprawnieniu tego małżonka do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia.

Zobowiązany do wydania lokalu jest w takiej sprawie tylko były małżonek, któremu nie przyznano prawa najmu.

Właściwa gmina powinna brać udział w postępowaniu jako zainteresowana wówczas, gdy sąd ma orzec o wydaniu lokalu przez jednego z byłych małżonków.

(uchwała z dnia 24 września 2003 r., III CZP 56/03, H. Pietrkowski, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2004, nr 11, poz. 172)

*

Na postanowienie w przedmiocie wstrzymania wykonania nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przysługuje zażalenie (art. 492 § 3 w związku z art. 394 § 1 pkt 4 k.p.c.).

(uchwała z dnia 24 września 2003 r., III CZP 58/03, H. Pietrkowski, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, OSNC 2004, nr 11, poz. 173)

*

Nabywca weksla w drodze indosu zwrotnego nie powraca do swoich praw przysługujących mu pierwotnie w ciągu indosowym, chyba że nabycie łączy się z wykupieniem weksla.

(wyrok z dnia 12 września 2003 r., I CK 65/02, M. Kocon, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski, OSNC 2004, nr 11, poz. 174)

*

Do ustalenia wysokości wynagrodzenia, o którym mowa w art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.), nie ma zastosowania art. 363 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 16 września 2003 r., IV CKN 421/01, E. Skowrońska-Bocian, B. Czech, B. Myszk, OSNC 2004, nr 11, poz. 175)

*

Uchwała w sprawie wyboru rady nadzorczej spółdzielni jest bezwzględnie nieważna, jeżeli na skutek jej podjęcia z naruszeniem art. 45 § 2 zdanie pierwsze i art. 57 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288 ze zm.) skład rady jest mniejszy niż przewidziany ustawowo.

(wyrok z dnia 18 września 2003 r., I CK 115/02, G. Bieniek, H. Wrzeszcz, W. Gawrylczyk, OSNC 2004, nr 11, poz. 176)

*

Sąd rozpoznając sprawę po jej przekazaniu przez samorządowe kolegium odwoławcze uprawniony jest samodzielnie ustalić wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego (art. 43c ust. 6 i 8 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.).

(wyrok z dnia 18 września 2003 r., I CK 66/02, G. Bieniek, H. Wrzeszcz, W. Gawrylczyk, OSNC 2004, nr 11, poz. 177)

*

1. Postanowienie umowy zezwalające kupującemu na zwolnienie się z obowiązku zapłaty ustalonej ceny przez przełanie na sprzedawcę określonych

wierzytelności należy kwalifikować jako upoważnienie przemienne; choć więc kupujący może zwolnić się ze swego obowiązku przez przelanie na sprzedawcę określonych wierzytelności, sprzedawca może tylko domagać się od kupującego zapłaty ustalonej ceny.

2. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym (Dz.U. Nr 93, poz. 836 ze zm.) nie zakazywało przelewu wierzytelności przysługujących względem dłużnika, wobec którego nastąpiło otwarcie postępowania układowego; jedynie skuteczność dokonanego w takiej sytuacji przelewu podlegała ograniczeniom wynikającym z art. 39 i 58 tego Prawa. Analogiczną regulację zawiera ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535) w odniesieniu do przelewu wierzytelności dokonanego po ogłoszeniu w stosunku do dłużnika upadłości z możliwością zawarcia układu (art. 89 i 197) oraz w odniesieniu do przelewu wierzytelności dokonanego po wszczęciu w stosunku do dłużnika postępowania naprawczego (art. 498 i 501).

(wyrok z dnia 25 września 2003 r., V CK 188/02, L. Walentynowicz, I. Koper, K. Zawada, OSNC 2004, nr 11, poz. 178)

*

Skarb Państwa może ponosić odpowiedzialność odszkodowawczą za niezgodne z prawem unormowanie zawarte w ustawie, które nakłada na osobę prawną obowiązek świadczeń nie będących daniną publiczną, jeżeli ich spełnienie powoduje stratę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 24 września 2003 r., I CK 143/03, Z. Strus, B. Czech, B. Mysza, OSNC 2004, nr 11, poz. 179)

*

Powierzenie dbałości o bezpieczeństwo imprezy masowej wyspecjalizowanej jednostce trudniącej się zawodowo ochroną osób i mienia nie zwalnia organizatora imprezy od odpowiedzialności za niewykonanie

obowiązków określonych w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. Nr 106, poz. 680 ze zm.).

(wyrok z dnia 26 września 2003 r., IV CK 8/02, T. Domińczyk, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski, OSNC 2004, nr 11, poz. 180)

*

Wierzytelność wynikająca z umowy cywilnoprawnej nie wygasa w chwili zdyskontowania zabezpieczającego ją weksla; skutek taki następuje dopiero w momencie zapłaty należności wekslowej.

(wyrok z dnia 26 września 2003 r., IV CKN 517/01, T. Domińczyk, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski, OSNC 2004, nr 11, poz. 181)

*

1. Niezamieszczenie w dowodzie rejestracyjnym pojazdu mechanicznego adnotacji o ustanowieniu na tym pojeździe zastawu rejestrowego nie ma znaczenia dla oceny skuteczności tego zastawu.

2. Zbycie rzeczy obciążonej zastawem rejestrowym powoduje wygaśnięcie tego zastawu tylko wtedy, gdy rzecz ta zalicza się do rzeczy, których zbywanie stanowi przedmiot działalności gospodarczej zastawcy.

(wyrok z dnia 1 października 2003 r., II CK 53/02, H. Ciepla, M. Kocon, G. Misiurek, OSNC 2004, nr 11, poz. 182)

*

Zatwierdzona i ogłoszona w trybie określonym ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 ze zm.) taryfa dla energii cieplnej obowiązuje z upływem terminu określonego w art. 47 ust. 4 tej ustawy, chyba że strony w umowie sprzedaży energii określiły inne warunki wprowadzenia zmian w zakresie cen i stawek opłat lub inny sposób rozliczenia.

(wyrok z dnia 2 października 2003 r., V CK 228/02, M. Wysocka, H. Wrzeszcz, T. Żyznowski, OSNC 2004, nr 11, poz. 183)

*

Postanowienia określające sposób ustalenia wartości pojazdu na podstawie notowań rynkowych (przy uwzględnieniu stanu technicznego, przebiegu i wyposażenia) – zamieszczone w ogólnych warunkach ubezpieczenia pojazdów lądowych od uszkodzeń i kradzieży – nie mogą być uznane za niedozwolone postanowienia umowne (art. 385¹ k.c.), jeżeli w ten sposób ustala się wartość pojazdu zarówno przy zawieraniu umowy ubezpieczenia (dla określenia sumy ubezpieczeniowej), jak i przy ustaleniu wysokości odszkodowania.

(wyrok z dnia 9 października 2003 r., V CK 277/02, G. Bieniek, J. Górowski, M. Kocon, OSNC 2004, nr 11, poz. 184)

*

Lokale samodzielne w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (jedn. tekst: Dz.U. 2000 r. Nr 80, poz. 903), które nie zostały wyodrębnione, stanowią wyłączną własność dotychczasowego właściciela nieruchomości i jemu przypadają pożytki oraz przychody z lokali.

(wyrok z dnia 21 października 2003 r., I CK 156/02, M. Sychowicz, G. Bieniek, G. Misiurek, OSNC 2004, nr 11, poz. 185)

*

Działanie w celu osiągnięcia zysku (zarobkowe) nie jest konieczną przesłanką zakwalifikowania określonego podmiotu jako przedsiębiorcy w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. Nr 47, poz. 21 ze zm.).

(wyrok z dnia 22 października 2003 r., II CK 161/02, S. Dąbrowski, M. Wysocka, W. Gawrylczyk, OSNC 2004, nr 11, poz. 186)

INFORMACJE

W sierpniu jubileusz 40-lecia pracy obchodził sędzia Sądu Najwyższego Gerard Bieniek, a jubileusz 30-lecia – sędzia Sądu Najwyższego Henryk Pietrkowski.

We wrześniu jubileusz 35-lecia pracy obchodzili sędziowie Sądu Najwyższego Józef Frąckowiak, Antoni Górski, Irena Gromska-Szuster, Barbara Myszkowa i Tadeusz Wiśniewski, a jubileusz 30-lecia – sędzia Sądu Najwyższego Marian Kocon.

W tym samym czasie jubileusz 35-lecia pracy zawodowej obchodziła pani Marianna Prusaczyk – kierowniczka sekretariatu Wydziału III, a jubileusz 30-lecia – starszy sekretarz w Wydziale IV pani Bogumiła Gruszka.

Prezes Sądu Najwyższego Tadeusz Ereciński – w imieniu własnym oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego – złożył Jubilatom gratulacje i serdeczne życzenia.

Dane statystyczne – wrzesień 2004 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw									
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	1553	322	333	-	50	3	24	179	77	1542
2.	CZP, w tym:	24	8	7	6	-	-	-	-	1	25
	- art. 390 k.p.c.	18	8	6	6	-	-	-	-	-	20
	skład 7-miu	5	-	1	-	-	-	-	-	1	4
	- pełny skład	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
3.	CZ	200	73	67	-	49	6	2	-	10	206
4.	CO, w tym	9	13	5	-	2	-	-	-	3	17
	- art. 401 k.p.c.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
	- art. 45, 48 k.p.c.	7	13	5	-	2	-	-	-	3	15
5.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	RAZEM	1786	416	412	6	101	9	26	179	91	1790